

Prve zavezniške čete se izkrcale na japonski celini

General Douglas MacArthur na poti v Tokio. General Wainwright se bo udeležil ceremonij v zvezi s podpisom dokumenta o kapitulaciji Japonske na ameriški bojni ladji. Ameriška zastava razvita na japonskem letališču pri Tokiju. Ostanke japonske sile na otoku Luzonu se podali. Enot tretje ameriške mornarice v Tokijskem zalivu. Priprave za izkrcanje zavezniških čet na japonski celini.—Rusi zasidli nadaljnje otoke Kurilske grupe

MANILA, Filipini, 29. avg.—Prve zavezniške čete so se danes izkrcale na treh utrjenih japonskih otokih, ki čitajo Jokok, mornarično bazo ob Tokijskem zalivu. Čete so pripeljale ameriške boje dalje in transporirale.

Pričakuje se, da bo general Douglas MacArthur danes došel na letališče Aitani pri Tokiju. Enot ameriškega brodogradništva, ki jo vodi admiral Chester W. Nimitz, so dosegli v Tokiju. Admiral se danes na bojni ladji South Dakota. On bo zastopal predsednika Trumana v Ameriko, ko bo podpisal dokument o kapitulaciji Japonske na bojni ladji Missouri. General MacArthur bo podpisal dokument kot vrhovni poveljnik zavezniških sil.

Manila, Filipini, 29. avg.—General Douglas MacArthur, vrhovni poveljnik zavezniških sil, ki je član svojega štaba zapustil Manila, je došel na Okinavo na svoji poti v Tokio. MacArthur, da je general Wainwright, poveljnik ameriške posadke, ki je branila filipinsko trdnjavo Corregidor, sprejel MacArthurjevo povabilo, naj se udeleži ceremonije v zvezi s formalnim podpisom dokumenta o kapitulaciji Japonske pred zavezniki. Ceremonije se bodo vršile na ameriški bojni ladji Missouri v Tokijskem zalivu prihodnje nedelje.

Wainwright je došel v Čungking iz japonskega ujetniškega taborišča v Mandžuriji, iz katerega je bil zadnji teden osvobojen. Iz Čungkinga bo odletel v Manila in od tam v Tokijsko zaliv. Spremljali ga bodo general Lewis C. Beebe, polkovnik John Pugh, major Thomas Doolittle in saržent John Carroll, katere so Japonci ujeli po okupaciji Corregidora.

"Ta grupa je bila

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co., \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$8.00. Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cene glasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (August 31, 1945), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono vije jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Ironija zgodovine

Japonska, ki je bila v prvi svetovni vojni na "naši" strani, na strani "resnice in pravice" (seveda!), se z Ameriko in drugimi anglejsko čistimi zavezniki borila za "demokracijo" in druge plemenite ideale, s katerimi so visoki farizeji nasicevali in farbali svoje podložnike, preprosta ljudstva—ta naša nekdanja zaveznica se zdaj nahaja na tleh enako zdrobljena in skrušena kot nacijska Nemčija. Ko pridejo te vrstice pred čitatelje, bodo na Japonskem že gospodarile zavezniške, predvsem ameriške okupacijske sile.

Taka je ironija zgodovine vsega imperialističnega klanja in ropanja. Včeraj zaveznica in prijateljica, danes sovražnica; včeraj zmagovalka, danes poraženka. V družbi roparskih narodov in držav, prežetih s kapitalizmom, militarizmom in imperializmom, ni nič bolj nestalnega kot je "prijateljstvo." V sedanjih vojni zaveznik, v prihodnji sovražnik. Zavezništvo roparskih držav se menja sem in tja, kakor jih pač ustvarja sila in imperialistične težnje. V kontestiranju agresivnih in "miroljubnih" sil se pridružijo tja, kjer misli, da bo zmaga in po zmagi delitev imperialističnega plena. Po tem pravilu se rav

ZLATO, ZLATO!

E. K.
VII
(Nadaljevanje)

Is Cucza je Hernandezov oddelček odšel v mesto Jauja, kjer je bil del odkupnine zadržan. Sedaj se pride tja po železnici, takrat so pa morali Španci korakati po veliki cesti, katero so bili zgradili. Mesto je v rodovitni dolini med obmorsko in vzhodno Kordiljero. Tam so dobili trideset tonov zlata, dva dni pozneje pa še štirideset tonov. Dne 20. marca so zapustili mesto, da se vrnejo v Cajamarca. Na visovini 12.940 čevljev so prišli do jezera Chinchaycocha (sedaj imenujejo pod imenom Junin), kjer izvira reka Jauja; tam so se spustili na tla. V gorah so imeli neprijetne izkušnje s snežnimi viharji, v dolini so se pa čudili lepo obdelanim poljem in številnim čredam ovac.

Kmalu so dospeli do mesta Huancayo. Sedaj je v razvalinah, ki pa še vedno kažejo nekdanjo lepoto. Nenavadno lepe so stene in iz kamna izklesani portali, ki se približujejo obliki piramide. Ta forma se opazuje tudi pri drugih stavbah v obliki nekdanjih inkovskih držav in je eden tistih razlogov, zaradi katerih nekateri učenjaki mislijo, da so predniki Inkov živeli v Egiptu.

V Cajamarca so se vrnili 25. aprila 1533. Prinesli so s seboj pet in sedemdeset tonov zlata in ogromno množico srebra. Medtem so Indijanci prinašali zlato in srebro iz mnogih krajev. Pizarro ni maral posod in vse, zato se je vse moralo stopiti. To so opravili Indijanci, ki so bili izbrani zlatarji. Med drugimi predmeti so bile zlate plošče iz bramev in hiš, umetna skulptura za pokrivanje hiš, zlate cevi iz vtokov in vodovodov, celi vodnjaki, podobni mož in pticem v naravnih velikostih, drevesa in svetilke, vse iz čistega zlata in srebrenastega. Vse zlato in srebro je bilo vredno okrog milijonov dolarjev.

Odkupnina je bila plačana. Po pogodbi bi bil moral biti Atahualpa izpuščen. Toda Pizarro ni mislil na to. Očital je Atahualpa, da je na skrivnem pripravljen, da bi bil ves čas pod stražo. Kljub temu so ga vkvali v verige in sestavili oddelček. Hernandez de Soto je bil odposlan, da najde in ustavi tiste, ki bi ga izpuščali. V njegovi odsotnosti se je zgodilo sešlo in obsodilo Atahualpa na smrt na gredi. Dva dni odločnih Špancev je protist

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman

Spisal
dr. Ivan Tavčar

(Nadaljevanje)

Oni, katerim so veljale odurne te besede, so ga čisto prezirali. Pometali so svoje trivogelnike na črno mizo, pri kateri je sedel gospod Urban. Eden teh klobukov je priletel toli blizu, da je zadel ob kupčo bržanke, ki bi se bila skoraj zvrnila. Kot rak je postal rdeč naš Urban: "Alo, kaj pa misliš, laška griza?" In klobuk je potisnil od sebe. Oni pa se za to niso zmenili ter so pričeli lahkomudno naračati.

"Kaj čemo piti, Modena?" je vprašal kočijaž avstrijskega cesarja.

"Kaj hoče piti vaše avstrijsko veličanstvo?" je izpregovoril oni, ki je nosil barve neapoljskega kralja.

"Dobro! Dobro!" je klical Modena. "Jaz vse rad pijem in vsak hip sem pripravljen piti na zdravje kralja Ferdinanda in njega visokosti, vojvode v Kalabriji!"

"Torej bržanko bomo pili," je odločil avstrijski cesar. "In kaj bomo jedli?"

"Kaj pa vi jeste, vse hvalje vredni paesano?" je vprašal vojvoda iz Modene Urbana. "Pokažite no!"

Meni nič tebi nič je iztegnil vojvoda roko ter potegnil k sebi leseni kržnik, na katerem je imel Urban ostanke svojega hlečka. Dolgi svoj nos je skoraj vtaknil v okusno jed ter izpregovoril zadovoljno:

"Dobro diši... per dio!"

Štonglajtar je kar okamenel. Oči so mu stopile izpod čela in kri mu je zalila obširni obraz. Njemu kaj takega! To je kričalo v nebo! Zmanjkalo mu je skoraj sape. Nato pa je planil kvišku ter zatulil:

"Gušja! Ali veš, kaj se pravi po štajersko gušja? To je svinja! Porka! Porka!"

Zadnja beseda, dasi slabo laško izgovorjena, je bila vendar umljiva tudi visokim konjarjem. Videti je bilo, da je trojica, ki je rada razgrajala po ljubljanskih gostilnah, pripravljena za take slučaje. Kakor na povelje so vstali vsi trije in slekli dolge, s srebrnom in zlatom obrobene svoje frake, da bi jih pri pretepu kaj ne poškodovali. Modena je pristopil k Urbanu, ki v svoji vsemoččnosti niti slutil ni, da bi se upal njega kdo lot